

Dokumentace datové sady (DS)

(Aktualizováno ke dni 23. 3. 2023)

Název DS:

Náklady na ochranu životního prostředí a ekonomický přínos těchto aktivit

Popis datové sady:

Datová sada obsahuje časovou řadu s údaji o nákladech na ochranu životního prostředí a ekonomickém přínosu těchto aktivit v krajích České republiky od roku 2006.

Metodické poznámky

Výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí (investice) a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí (technologie, procesy, zařízení nebo jejich části), jejichž hlavním účelem je zachycení, odstranění, monitorování, kontrola, snižování, prevence nebo eliminace znečišťujících látek a znečištění nebo jakékoliv jiné poškození životního prostředí, ke kterému dochází při činnosti podniků.

Investice, tedy výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (DHM) na ochranu životního prostředí zahrnují všechny výdaje na pořízení DHM, které vykazující jednotky vynaložily na pořízení DHM (koupí nebo vlastní činností), spolu s celkovou hodnotou DHM získaného formou bezúplatného nabytí, nebo převodu podle příslušných legislativních předpisů, nebo přeřazením z osobního užívání do podnikání.

Do výdajů na pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí se zahrnují samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatným technicko ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a v ocenění stanoveném účetní jednotkou, povinně však od částky stanovené zákonem o daních z příjmů pro tento majetek (od roku 2001 je stanovena částka 40 000 Kč).

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál (vnitřní náklady) a platby za služby (vnější náklady), u kterých je hlavním účelem prevence, snížení, úprava nebo eliminace znečišťujících látek a znečištění nebo jakákoliv další degradace životního prostředí a jsou výsledkem provozních aktivit podniku.

Tržby z prodeje služeb na ochranu ŽP jsou tržby z prodeje služeb, poskytovaných za účelem ochrany životního prostředí.

Tržby z prodeje vedlejších produktů představují tržby z prodeje vedlejších produktů, které vznikly při činnostech spojených s ochranou životního prostředí.

Úspory z využití vedlejších produktů zahrnují jednak úspory z vlastního využití vedlejších produktů a dále se jako přínos zahrnují také úspory nákladů, kterých podnik dosáhl díky opatřením na ochranu životního prostředí v daném roce.

Programové zaměření ochrany životního prostředí:

Ochrana ovzduší a klimatu zahrnuje např. úpravu technologických procesů z důvodu prevence vzniku znečištění (na ochranu ovzduší, klimatu a ozónové vrstvy), odstraňování odpadních plynů

a odvětrávaného vzduchu, odstraňování tuhých a plyných emisí, monitorovací zařízení pro sledování čistoty ovzduší.

Nakládání s odpadními vodami zahrnuje např. úpravu technologických procesů z důvodu prevence vzniku znečištění, výstavbu čistíren odpadních vod, výstavbu kanalizačních sítí se zajištěným napojením na čistírnu odpadních vod, nakládání s chladícími vodami, monitorovací zařízení ke sledování jakosti vody.

Nakládání s odpady zahrnuje např. úpravu technologických procesů z důvodu prevence vzniku odpadů, zařízení a vybavení pro sběr, svoz, přepravu, třídění a úpravu odpadů, výstavba spaloven, recyklačních závodů, řízených skládek, kompostáren, asanace starých skládek, zařízení pro monitoring odpadů.

Ochrana krajiny a biodiverzity (druhová rozmanitost) zahrnuje např. ochranu a rehabilitaci stanovišť a druhů, ochranu přírodních a polopřírodních typů krajiny, ochranu a obnovu prvků ekologické stability, revitalizaci hydrologické sítě, náklady na řešení povinností vyplývajících z § 35 a § 32 zák. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

Ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod zahrnuje např. prevenci depozice znečišťujících látek do půdy vč. následné infiltrace do vod, předcházení kontaminace a degradace půd chemickými vlivy a její následná sanace, ochrana půdy před erozí, svahovými pohyby a ostatní degradací způsobenou fyzikálními jevy, včetně nákladů na řešení problematiky sesuvů, náklady na úkoly geologických průzkumů s účelem ochrany půdy a podzemní a povrchové vody.

Omezování hluku a vibrací (kromě ochrany pracovišť) zahrnuje např. prevenci vzniku hluku a vibrací úpravou technologie, konstrukce a uplatnění protihlukových a antivibračních zařízení v silniční, železniční a letecké dopravě a průmyslu, měřicí zařízení.

Ochrana proti záření zahrnuje např. protiradonová opatření, geologické práce spojené s problematikou lokalizací hlubinných úložišť jaderného odpadu, měřicí zařízení, přepravu a nakládání s vysoce radioaktivním odpadem.

Výzkum a vývoj zahrnuje výzkum a vývoj zaměřený na ochranu ovzduší, klimatu a ozónové vrstvy, ochranu vod, nakládání s odpady, ochranu půdy a podzemní vody, omezování hluku a vibrací, ochranu biodiverzity a krajiny, ochranu před zářením a ostatní výzkum životního prostředí.

Ostatní aktivity na ochranu životního prostředí zahrnují např. pořízení dlouhodobého hmotného majetku na prevenci před povodněmi, vzdělávání v problematice ochrany životního prostředí, školení a instruktáže.

Zdroj dat:

Od roku 2006 došlo k sjednocení výkaznické povinnosti pro podnikatelský a veřejný sektor a oba sektory jsou obesílány stejným výkazem ŽP 1-01. Tento výkaz byl rozeslán vybraným ekonomickým subjektům (OKEČ 01, 02, 10-40, 41, 60 a 62 s počtem zaměstnanců 20 a více a OKEČ 37 a 90 bez ohledu na počet zaměstnanců), obcím nad 500 obyvatel, rozpočtovým organizacím, organizačním složkám státu a státním fondům.

V roce 2008 byla klasifikace podniků podle OKEČ nahrazena novou klasifikací podle CZ-NACE. Podle této nové klasifikace je výkaz ŽP 1-01 zasílán vybraným ekonomickým subjektům s CZ-NACE 01, 02, 03, 05-33, 35, 36, 49, 51, 52, 58 s počtem zaměstnanců 50 a více a CZ-NACE 37, 38 a 39 bez ohledu na počet zaměstnanců, obcím nad 500 obyvatel, rozpočtovým organizacím, organizačním složkám státu a státním fondům.

Další metodické poznámky viz např. metodika publikace Výdaje na ochranu životního prostředí

<https://www.czso.cz/csu/czso/vydaje-na-ochranu-zivotniho-prostredi-4j2sqv51f1>.

Datová sada:

Datová sada obsahuje vybrané údaje o nákladech na ochranu životního prostředí (investice a neinvestiční výdaje) a také některé přínosy těchto aktivit. Veškeré údaje jsou uvedeny v tis.Kč.

Je uvedeno celkem 9 ukazatelů, které se dále člení podle programového zaměření ochrany životního prostředí.

Přehled ukazatelů:

Poř.č.	ukazatel_txt	stapro_kod	dnn_kod	sektor_kod
1	Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí	3780		
2	Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí - vnitřní náklady	3780	20	
3	Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí - vnější náklady	3780	10	
4	Investice na ochranu životního prostředí	726		
5	Investice na ochranu životního prostředí - podnikový sektor	726		11000
6	Investice na ochranu životního prostředí - nepodnikový sektor	726		13000
7	Tržby z prodeje služeb na ochranu ŽP	1015		
8	Tržby z prodeje vedlejších produktů	3932		
9	Úspory z využití vedlejších produktů	1039		

Poznámky k agregacím

Datová sada obsahuje údaje za Českou republiku a za jednotlivé kraje. Úhrn za kraje nemusí odpovídat údajům za Českou republiku, neboť mohou být skryty důvěrné údaje.

Platí, že

ukazatel 1 (neinvestiční náklady celkem) odpovídá součtu ukazatelů 2 a 3 (vnitřní a vnější náklady), ukazatel 4 (investice na ochranu ŽP) odpovídá součtu ukazatelů 5 a 6 (investice v podnikovém a nepodnikovém sektoru).

Struktura dat:

Datovou sadu představuje CSV soubor, jednotlivé položky (tvořící sloupce) jsou zprava i zleva ohraničeny znakem " (uvozovky), oddělovačem položek je čárka, oddělovačem desetinné části tečka.

Každý statistický údaj tvoří jeden řádek souboru, zjištěná hodnota je ve sloupci *hodnota*.

Statistický údaj je definován z hlediska věcného (statistická proměnná=ukazatel a třídění dle druhu hospodářského zvířete), časového (referenční období) a územního (území).

SLOUPEC	VÝZNAM	POZNAMKA
idhod	unikátní identifikátor údaje Veřejné databáze ČSÚ	využije se v případě dotazu ke konkrétnímu údaji
hodnota	zjištěná hodnota	v numerickém formátu, vyjadřuje statistický údaj zaokrouhlený na tis.Kč pokud je údaj důvěrný, není hodnota uvedena,
duvernost	text atributu údaje z hlediska důvěrnosti	

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
stapro_kod	kód statistické proměnné	
dnn_cis	kód číselníku pro druh neinvestičních nákladů	
dnn_kod	kód položky číselníku pro druh neinvestičních nákladů	
sektor_cis	kód číselníku pro hospodářský sektor	
sektor_kod	kód položky číselníku pro hospodářský sektor	
ozp_cis	kód číselníku pro programové zaměření ochrany životního prostředí	
ozp_kod	kód položky číselníku pro programové zaměření ochrany životního prostředí	pokud není vyplněn, jedná se souhrn bez ohledu na programové zaměření ochrany životního prostředí
rok	rok referenčního období	ve formátu RRRR
uzemi_cis	kód číselníku pro referenční území	97 Česká republika, 100 kraje
uzemi_kod	kód položky číselníku pro referenční území	
ukazatel_txt	alternativní text ukazatele	vychází z textů pro statistickou proměnnou, druh nákladů, sektor
ozp_txt	text pro programové zaměření ochrany životního prostředí	pokud není vyplněn, jedná se souhrn bez ohledu na programové zaměření ochrany životního prostředí
uzemi_txt	text pro referenční území	

Použité číselníky a referenční údaje:

Pro identifikaci (definování) každého statistického údaje se využívá Statistický metainformační systém ČSÚ (SMS), a to subsystém SMS-UKAZ (statistické proměnné) a SMS-KLAS (statistické číselníky a klasifikace).

V datové sadě se vyskytují:

Seznam statistických proměnných - <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticke-promenne-ukazatele>

Kód	TEXT
726	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
1015	Tržby z prodeje služeb
1039	Aktivace (podle metodiky platné do roku 2015)
3780	Neinvestiční náklady
3932	Tržby z prodeje vedlejších produktů

Číselník druhu neinvestičního nákladu - kód číselníku ČSÚ 5710

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5710&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5710&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník	Kód položky	Text položky
5710	10	Vnější neinvestiční náklady
5710	20	Vnitřní neinvestiční náklady

Číselník institucionálních sektorů – úroveň 2 (sektor) - kód číselníku ČSÚ 5567

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5567&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5567&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník	Kód položky	Text položky
5567	11000	Nefinanční podniky
5567	13000	Vládní instituce

Číselník programového zaměření ochrany životního prostředí - kód číselníku ČSÚ 2307

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=2307&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=2307&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník	Kód položky	Text položky
2307	111	Ekologické nakládání s odpadními vodami
2307	112	Ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod
2307	113	Omezování hluku a vibrací (kromě ochrany pracovišť)
2307	114	Ochrana krajiny a biodiverzity (druhová rozmanitost)
2307	115	Ochrana proti záření
2307	116	Výzkum a vývoj na ochranu životního prostředí
2307	130	Ochrana ovzduší a klimatu
2307	140	Ekologické nakládání s odpady
2307	180	Ostatní aktivity na ochranu životního prostředí

Časové vymezení

Datové sada obsahuje roční časovou řadu od roku 2006.